

Табенська В. О.

студентка 5-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА ЗА НЕДОБРОСОВІСНЕ НАДАННЯ ВТОРИННОЇ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Важливим елементом ефективної соціальної політики держави є реалізація політики з надання безоплатної правової допомоги, як первинної так і вторинної. Згідно з європейськими стандартами, надання безоплатної правової допомоги має розглядатися не як акт благодійності щодо незабезпечених, а як зобов'язання, покладене на суспільство в цілому.

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що превентивним засобом «покращення» надання вторинної безоплатної правової допомоги для адвокатів є відповідальність за недобросовісне виконання обов'язку з надання даного роду послуг.

Метою даної статті є в узагальнюючій формі розкрити сучасні проблеми і причини недобросовісності надання вторинної правової допомоги, а також охарактеризувати особливості відповідальності адвоката за вчинення вищезазначених дій.

Отже, згідно із законом, безоплатна правова допомога — правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел. Безоплатна вторинна правова допомога — вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: 1) захист; 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; 3) складення документів процесуального характеру (ст.ст. 1, 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 52. — ст.577).

Перед тим як говорити про відповідальність адвокатів за неналежне надання вторинної правової допомоги, перш за все необхідно прослідкувати причинно-наслідковий ланцюжок в даній ситуації.

Надання вторинної безоплатної правової допомоги є безоплатним лише для суб'єктів отримання даного роду послуг, суб'єкти ж надання (в нашому випадку адвокати) оплату за виконану працю отримують.

Порядок і розмір виплати винагороди адвокату за надання вторинної правової допомоги встановлений Постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 465 (Порядок оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу затверджений Постановою КМУ від 17 вересня 2014 р. № 465 Про Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/465-2014-p>).

Проаналізувавши положення даного нормативно-правового акту, ми можемо впевнено стверджувати, що незважаючи на нормативну розробленість і продуманість механізму калькуляції винагороди адвокату за надання вторинної безоплатної правової допомоги, все ж рівень оплати, не в достатній мірі відповідає ринковим реаліям цін за надання цих же послуг. А, оскільки, надання безоплатної правової допомоги, з певною періодичністю,

є обов'язковим для адвокатів, звідси і першопричина недобросовісності виконання ними покладених на них обов'язків.

Таким чином, надання вторинної безоплатної правової допомоги, для більшості адвокатів — це можливість здобуття особистого досвіду в кримінальних та інших провадженнях, або ж підвищити рівень кваліфікації молодих працівників адвокатських об'єднань.

Переходячи до розгляду питання відповідальності адвокатів за неналежне надання вторинної безоплатної правової допомоги, варто зауважити наступне. Оскільки вимоги до надання даного роду послуг прирівнюють до

звичайних (оплатних) дій адвокатів, то і відповідальність за неналежне їх виконання — аналогічна.

Таким чином, відповідальність за невиконання досліджуваних нами послуг адвокат несе дисциплінарну відповідальність, до якої в свою чергу він може бути притягнутий в порядку та з підстав, передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Отже, згідно статті 34 даного закону, підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Дисциплінарним проступком адвоката є: 1) порушення вимог несумісності; 2) порушення присяги адвоката України; 3) порушення правил адвокатської етики; 4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; 5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; 6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; 7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом.

За вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень: 1) попередження; 2) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; 3) для адвокатів України — позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав — виключення з Єдиного реєстру адвокатів України» (ст. ст. 34, 35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 27. — ст.282).

Можна зробити висновок, що причиною недобросовісності виконання деякими адвокатами своїх обов'язків з надання вторинної безоплатної правової допомоги є значна невідповідність оплати даного роду послуг із ринковими цінами. Однак, було встановлено, що як при неналежному наданні «оплатних» так і при «безоплатних» послуг адвокат несе повністю однакову дисциплінарну відповідальність, передбачену профільним законом.